

Konstitutionsutskottets yttrande 2019/20:KU6y

Kommissionens arbetsprogram 2020 och kommissionens meddelande om konferensen om Europas framtid

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 6 februari 2020 att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över dels kommissionens arbetsprogram 2020, En ambitiösare union (COM(2020) 37), dels kommissionens meddelande om hur konferensen om Europas framtid kan se ut (COM(2020) 27).

När det gäller arbetsprogrammet framhåller konstitutionsutskottet vikten av att kommissionen fortsätter sitt arbete med att stärka och försvara rättsstatsprincipen. Utskottet är även positivt till kommissionens arbete med bättre lagstiftning.

I fråga om meddelandet om konferensen om Europas framtid ser utskottet positivt på ambitionen att öka medborgarnas delaktighet. Utskottet framhåller även vikten av att de nationella parlamenten involveras i arbetet med konferensen. Vilka frågor som kommer att tas upp vid konferensen är ännu oklart och utskottet begränsar sig därför i denna del till att hänvisa till utskottets invändningar mot tidigare förslag om s.k. toppkandidater och gemensamma valkretsar vid val till Europaparlamentet.

I yttrandet finns en avvikande mening (L).

Utskottets överväganden

Kommissionens arbetsprogram 2020

Den 29 januari 2020 presenterade kommissionen sitt arbetsprogram för 2020, En ambitiösare union (COM(2020) 37), inklusive fem bilagor. Arbetsprogrammet innehåller 43 nya initiativ, 126 pågående förslag som kommissionen anser bör prioriteras, 44 s.k. Refit-initiativ, dvs. initiativ inom ramen för kommissionens program om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat, samt 34 förslag som kommissionen föreslår antingen ska dras tillbaka eller upphävas.

Arbetsprogrammet är indelat i sex huvudmål, varav ett är en ny satsning på demokrati i Europa. Kommissionen avser inom detta område bl.a. att lägga fram en handlingsplan för demokrati i Europa för att bidra till att förbättra våra demokratiers motståndskraft och hantera hotet om extern inblandning i valet till Europaparlamentet. Som en del av den nya rättsstatsmekanismen avser kommissionen vidare att lägga fram sin första årsrapport om rättsstatsprincipen, som omfattar alla medlemsstater. Kommissionen avser också att lägga fram en ny strategi för genomförande av stadgan om de grundläggande rättigheterna med inriktning på nationella informationsinsatser. Kommissionen planerar även att lägga fram en meddelande om bättre lagstiftning.

Kommissionens meddelande om konferensen om Europas framtid

Den 22 januari 2020 presenterade kommissionen ett meddelande om hur konferensen om Europas framtid kan se ut (COM(2020) 27).

Tanken är att Europaparlamentet, rådet och kommissionen gemensamt ska fastställa konferensens upplägg, omfattning och tidtabell i en gemensam förklaring.

I meddelandet ger kommissionen sin syn på hur en konferens kan se ut. Kommissionen framhåller att tanken med en konferens om EU:s framtid är att ge EU-medborgarna större inflytande över vad EU gör och hur EU arbetar för dem. I meddelandet föreslår kommissionen två parallella spår för konferensen. Det första spåret bör handla om politiken och vad EU bör försöka uppnå, och det bör läggas upp i enlighet med kommissionens politiska prioriteringar och Europeiska rådets strategiska agenda. Det andra spåret anser kommissionen bör inriktas på frågor som särskilt rör den demokratiska processen och de institutionella frågorna, bl.a. systemet med toppkandidater vid valet av kommissionens ordförande och gränsöverskridande listor vid val till Europaparlamentet.

Utskottets ställningstagande

Respekten för rättsstaten och de mänskliga rättigheterna utgör fundamentet i en demokrati. Som konstitutionsutskottet tidigare har uttalat värdesätter utskottet kommissionens arbete med att stärka och försvara rättsstatsprincipen och vill återigen framhålla vikten av att kommissionen fortsätter detta arbete (ytr. 2018/19:KU2y).

Utskottet är även positivt till kommissionens arbete med bättre lagstiftning. En väl fungerade lagstiftning är centralt för ett väl fungerade EU-samarbete. Utskottet välkomnar vidare det arbete som kommissionen gör för att se till att EU blir mer demokratiskt.

När det gäller meddelandet om konferensen om Europas framtid konstaterar utskottet att det tar sikte på formerna för en konferens och att planeringen av konferensen fortfarande är i ett tidigt skede. Utskottet ser positivt på ambitionen att öka medborgarnas delaktighet i EU. Utskottet vill även framhålla vikten av att de nationella parlamenten involveras i arbetet med konferensen.

Vilka frågor som kommer att tas upp vid konferensen är ännu oklart och utskottet begränsar sig därför i denna del till att hänvisa till utskottets invändningar mot tidigare förslag om s.k. toppkandidater och gemensamma valkretsar vid val till Europaparlamentet (se utl. 2015/16:KU27 och prot. 2017/18:27 § 4).

Stockholm den 20 februari 2020

På konstitutionsutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Hans Ekström (S), Ida Karkiainen (S), Matheus Enholm (SD), Per-Arne Håkansson (S), Linda Modig (C), Ida Drougge (M), Fredrik Lindahl (SD), Tuve Skånberg (KD), Daniel Andersson (S), Tina Acketoft (L), Mikael Strandman (SD), Camilla Hansén (MP), Erik Ottoson (M), Jessica Wetterling (V), Lars Jilmstad (M) och Patrik Björck (S).

Avvikande mening

Kommissionens arbetsprogram 2020 och kommissionens meddelande om konferensen om Europas framtid (L)

Tina Acketoft (L) anför:

Liberalerna vill fördjupa och demokratisera Europasamarbetet. I detta ingår att stärka Europaparlamentets roll och möjligheter till ansvarsutkrävande och lagstiftning. Regeringen vill däremot inte att den institutionella balansen ändras. Jag väljer därför att lämna en avvikande mening när det gäller den del av ställningstagandet som rör vilka frågor som kommer att tas upp vid konferensen om Europas framtid.

I övrigt har jag inte något att invända mot utskottets ställningstagande.